

Elsted Skoles historie

Elsted skoles beliggenhed i Elsted sogn siden starten i 1741

				
Elsted Skole nr. 1 1741-1816 På kirkepladsen neden for Elsted Kirke	Elsted Skole nr. 2 1816-1860 Ved nuværende præstegård på Ørnstrupvej	Elsted Skole nr. 3 1860-1909 Ørnstrupvej. Nuværende Nordre Dyrehospital	Elsted Skole nr. 4 1910-1974 Elstedvej 156. Nuværende Beboerhus	Elsted Skole nr. 5 1970 - Elstedvej 156. Nuværende skole

Elsted Skole næsten 275 år gammel

Elsted skoles historie strækker sig næsten 275 år tilbage i tiden. Den første Elsted Skole blev taget i brug 1741. Skolen er igennem årene vokset støt i takt med byens udvikling, og den har haft ikke mindre end fem forskellige beliggenheder i Elsted sogn (nu i Lystrup by).

Elsted Skole nr. 1 1741-1816

Elsted skole nr. 2. Skole fra 1816-1860. Tegning af skolen til den landbrugsoplysning, der blev bygget på skolepladsen.

Elsted Skole nr. 2 1816-1860

Elsted Skole nr. 3 1860-1909

Elsteds første skole

Den første Elsted Skole blev bygget i 1741 ved kirkepladsen foran Elsted kirke, og denne placering er næppe nogen tilfældighed. Der var nemlig i forbindelse med konfirmationens indførelse i 1736 opstået et ønske om en skoleordning, der kunne sikre, at alle børn fik oplæring i den kristne lære, inden selve konfirmationen fandt sted.

Valget af skolens første lærer faldt på Elsted-husmand Knud Sørensen Kroer, der blev anset for at være en meget klog og retskaffen mand med sind og sans for omgang med børn. Man regner med, at han har undervist 40-50 elever fordelt på to klasser – en for de yngste og en for de ældste. Børnene kom fra de daværende 13 gårde i Elsted og fra to gårde i Lystrup.

Skolehus på mark med plads til både læreren og hans køer

Da skoledistriktet senere blev udvidet til også at omfatte Elev sogn, blev der i 1816 bygget et nyt skolehus midtvejs mellem de to byer på Elsted mark lige vest for den nuværende præstegård.

For di skoleholder Knud Sørensen Kroer i mellemtiden var blevet en over 80 år gammel, næsten blind mand, blev der ansat en ny lærer, som denne gang var seminarieuddannet. Christian Frederichsen flyttede ind - som forordningen sagde- "i et på Skolen anstændigt Huusrum for Læreren og hans Familie, samt den fornødne Lejlighed til 2 Køer og 6 Faar, saa og til at bevare Foder og Brændsel, samt den ham tillagte Jords Avling".

Forordningen påbød den nye lærer "Ved undervisning at danne Børnene til gode retskafne Mennesker i Overensstemmelse med den evangelisk-christelige Lære, samt bibringe dem Kundskaber og Færdigheder, der ere dem nødvendige for at blive nyttige Borgere i Staten".

82 børn på 42 kvadratmeter

Pladsen i det nye skolehus blev dog med tiden noget trang. I 1857 beskriver den daværende skolekommission Elsted Skoles generelle tilstand således:

"... at der i skolens ældste klasse er 40 børn og 42 i den yngste klasse. Som undervisningssted har læreren en skolestue på 6x7 meter. Skal børnene - og det skal de jo nok - "i gården", så havde de til det brug én latrin mod de foreskrevne tre. Til sig selv og sin familie disponerer læreren over tre trange rum".

På denne baggrund pålægger Det Danske Cancellie skolekommissionen at sørge for, at der bygges et nyt skolehus på samme matrikel.

Skoledistriktet deles, og skolen holder igen flyttedag

Børnene vej til den afsides beliggende skole havde gennem alle årene været lang og ofte næsten ufremkommelig i efterår- og vinterperioden. Så da lejligheden nu bød sig, fremkom forældrene fra både Elev, Panderup og Elsted med et ønske om, at skoledistriktet blev delt i to, således at Elsted Skole kunne få en bedre beliggenhed, og at Elev kunne få sin egen skole.

Skolekommissionens efterfølgende begæring til ministeriet blev godkendt, og i 1860 blev Elsted Skole nummer tre opført i Elsted by på Ørnstrupvej, der hvor Nordre Dyrehospital i dag holder til. Skolen var fortsat en to-klasset skole med én lærer.

Skole med både lærerinde og gymnastiksal

Med åbningen af jernbanen mellem Århus og Ryomgård i 1877 fulgte bygningen af en station i Lystrup, og i dens kølvand var der op til århundredeskiftet nogen tilflytning til Lystrup by langs med banen. Antallet af elever steg derfor, og Elsted Skole fik endnu en gang pladsproblemer.

Elsted Skole nr. 4 1910-1974

Indvielse af ny fløj 1964

Første skoledag 1974

Elsted Skole nr. 5 1970-

Hele to klasseværelser

I 1907 indkaldte sognerådsformand Niels Sørensen alle beboere i kommunen til møde for at få klarlagt skolens videre skæbne. Resultatet blev, at beboerne tilsluttede sig forslaget om at bygge en helt ny skole, der - som sognerådsformanden sagde - skulle være en dobbelt-skole, d.v.s. med to klasseværelser og - det helt utrolige - en stor gymnastiksal. Hvis en sådan skole med en beliggenhed nærmere Lystrup by blev bygget, ville der ikke skulle ske ændringer ved skolen i mange år.

Elsted Skole nr. 4 blev placeret på Elsted Skolevej (nu Beboerhuset) og blev indviet i 1910. Fordi skolen nu blev 3-klasset, skulle lærerstaben udvides, og man fik for første gang i skolens historie en lærerinde.

Moderne skole med brusebad

Den fremsynede sognerådsformands ord kom et langt stykke af vejen til at holde stik. Først 45 år senere i 1955 var det nødvendigt at udvide til en 4-klasset skole. Skolen gennemgik da også en modernisering og fik bl.a. et omklædningsrum med brusebad. En flothed man ikke drømte om at bruge penge på i 1910, da skolen blev bygget.

Nu også med faglokaler

I starten af 1960'erne begyndte udviklingen for alvor at accelerere. I 1961 blev skolen 5-klasset, i 1962 6-klasset, og det stod snart klart, at skolen ikke kunne klare elevtilgangen. En udvidelse af skolen var helt påkrævet.

I vinteren 1963 tog man derfor fat på at bygge en ny fløj til den eksisterende skole, og i oktober 1964 kunne skolens 150 elever sammen med otte lærere indvie den færdigbyggede fløj, der bl.a. rummede skolebibliotek, fysiklokale, hjemkundskab og tre klasseværelser. Skolen var nu 7-klasset.

Købstadsordnet med skoleinspektør

Glæden over at have fået god plads varede kun dog kun kort. I løbet af blot tre år fra 1964 til 1967 fordobledes elevtallet fra 150 til 305, og antallet af lærere steg fra 8 til 20. Skolen var nu stor nok til at blive købstadsordnet, og førstelærer Niels Ladefoged kunne skifte titel til skoleinspektør.

Skolen flyttes igen

Byens og skolens vokseværk satte gang i planer om en gennemgribende udvidelse, der skulle gøre skolen til en fuldt udbygget 3-sporet skole. Planen var i første omgang at koble nye bygninger sammen med den eksisterende skole, men en bundundersøgelse viste, at dette ikke var muligt. Man måtte nogle hundrede meter længere mod øst til en mere sikker placering.

Nuværende skole færdig i 1974

Byggeriet af den nye store skole blev påbegyndt i 1967, og skolen blev taget i brug allerede få år efter i 1970. Skolen var dog ikke helt færdigbygget, og en del af eleverne forblev på "den gamle" Elsted Skole. Fire år senere i 1974 blev tredje og sidste byggeafsnit klar til brug. Elevtallet var da nået op på 960.

En skole bliver til to

Da byen og derved elevtallet stadig blev ved med at vokse stød besluttede man at fordele børnene på to skoler. Lystrup skole så dagens lys i 1974, og den fik sin start i bygningerne på Elsted "gamle skole". Her blev den de næste fem år indtil 1979, hvor elever og lærere kunne flytte til deres nybyggede skole længere nede på Lystrupvej. De gamle bygninger overgik da til beboerhuset.

Elsted Skole har i dag cirka 800 elever fordelt på 35 klasser fra 0.-9. klasse.

Kilde: Elsted Skole gennem 250 år skrevet af skoleinspektør Erik Mouritzen

Fotos: Venligst givet af Lystrup-Elsted-Elev Lokalhistoriske Samling

Tegninger: Aage Bruun Jespersen